قەیرانی خوێنەر و خوێنەری قەیران … عەباس جەمیل جێماو

بیانوهێنانەوەی زۆرێك لەخوێنەر و نووسەر و ئەوانەی لەسەر رۆشنبیری حیساب دەكرێن، گوایە سەرقاڵن بەبژێوی ژیان و كێشەكانی دیكەی كۆمەڵایەتی و سیاسی..هتد، بۆیە دوور كەوتوونەتەوە لە خوێندنەوە، بەومانایەی هۆكارگەلێكی شەرعییان هەیە، كە نەپەرژاونەتە سەر خوێندنەوە، هەروەها جۆرێكی دیكەی بیانوو هەیە، كە لەبری خوێندنەوە ئەو داتایانەی لەنێو كتێب هەن بە ئاسانی لەرێی كەناڵە جیاوازەكانی راگەیاندن و تۆڕە كۆمەڵایەتیەكانەوە دەست دەكەون، ئەمە بۆتە مایەی تێكەڵكردنی قەیرانی خوێنەر و خوێنەری قەیران.

هاتنی كۆرۆنا و كەرەنتینەكردن، بیانوویەكی كۆمێدی دایە دەست ئەوانەی، كە پێشتر نەیاندەخوێندەوە، ئێستا گوایە مادام لەماڵەوەن، كەواتە كاتی خوێندنەوەیان لەبەردەستە، ئەمە ئەو نالۆژیكییەیە داتایەكمان پێدەبەخشێت، كە پێشتر ئەو بەناو رۆشنبیر و نووسەرانە نەیانخوێندۆتەوە و تەنها بەجەستە لەسەر كایەی رۆشنبیری حیساب بوون، ئەگەرنا خوێندنەوە پرۆسەیەكی بەردەوامە و هیچ بیانوویەكی گەرەك نییە تاكو بەدوای قەیراندا بگەڕێن.

قەیرانی خوێنەر و خوێنەری قەیران دوو كێشەی جودان لەبواری مەعریفیدا، رەهەندی یەكەم، كە خوێنەری قەیرانە، كۆمەڵگە بەرەو جەهالەت دەبات ئەگەر ئەم دیاردەیە بەردەوام بێت، چونكە خوێنەری قەیران بە خوێنەواری موناسەباتی دەوترێت، كە لە ئەنجامی خوڵقاندنی ئەو فەزا تەماویە، یان ئەو كەشە ئاڵۆزەی لێرەو لەوێ سەرهەڵدەدەن و ناچار دەبن بخوێننەوە، نمونەی سەردەمەكانی شەڕی ناوخۆ یان كەرەنتینە، یان فیراری زەمەنی بەعس..هتد.

قەیرانی خوێنەریش بریتیە لە نەبوونی خوێنەری جددی، یان ئەوانەی ئامادە نین پارە لە كاغەز سەرف بكەن، بەكۆمەڵێك بۆو بیانوو، كە لەسەرەوە ئاماژەمان پێ كرد، نموونەی ئێستای بەناو پایتەختی رۆشنبیری، كە خاونی ئەم رستە نامەعریفییەن، لەكاتێكدا زۆرێك لەخەڵكەكەی شەڕی وەدەستهێنانی ئەو نازناوەیان دەكرد شارەكە (پایتەختی رۆشنبیری) بێت، جیا لە چەند دەزگایەك بە ئاماژەی چەند سیاسیەك بەڕێوە دەبرێت بۆ مەبەستی تایبەتی و بەرژەوەندی تاك و حیزبی، هەر ئەمەشە وای كردووە هیچ دەزگایەكی چاپەمەنی یان رۆشنبیری نەچێتە سەر و لەنیوەی رێ مایەپوچ دەبنەوە.

خۆ ئەگەر بێت و ئەم فەزایە بە سەر شوێنەکانی تردا بگشتێنرێت.. ئەوکات دەبینین بەهەمان نەغمە گۆرانی بۆ یەکتر ئەڵێن و قەیرانی خوێنەر دەبێتە ئەمری واقیع.
بۆیە بەشێکی زۆر لە خوێنەری ئاسایی، بەپاڵپشتی ئەوەی قەیرانی بەردەوام هەیە، نابینین روو بکەنە کتێبخانەکان بەمەبەستی کڕینی کتێبێك، یان بەدوای دەقێکەوە بن بۆ ئەوەی بتوانن هەڵسەنگاندنێك بکەن، یان بەراوردکاری و جیاوازیەك لەنێوان دەقی رەسەن و دەقی دروستکراو بکەن، یان جیاوازی لەنێوان ئەو بابەتانە بکەن، کە بەگێڕپی سەوزی حیزبی دێنە چاپکردن.
لەقەیراندا ئاساییە خوێنەر دووچاری دوورکەوتنەوە بێ لە خوێندنەوە، چونکە ئەوکات ئینسان سەرقاڵی خۆ رزگارکردنە لە کێشەکانی رۆژ، بەڵام لێژیك نییە خوێنەر بەدوای قەیرانەوە بێت تاکو بخوێنێتەوە، ئامانجی سەرەکی قسەی ئێمە لەسەر ئەم پنتەیە.
ئەم حاڵەتەش هێکاری هەمە چەشنی هەیە، ناکرێ قەتیس بکرێ لەچەند خاڵێکدا، چونکە خوێندنەوە دەرهاویشتەی بەشێکی نەبڕاوەی قەیرانی شارستانیەتە، یان روونتر بڵێین بۆ خۆی دیاردەیەکی شارستانییە و سەرەتایەك بووە بۆ وەدەستهێنانی مەعریفە و پێکەوەیی و کەرەستەی رۆژانەی پەیوەست بە گەشەی کۆمەڵایەتی و ئابووری…تاد.
لایەنێکی دیکەی قەیران ئەوەیە، کە کوردی خوێن و عەرەبی خوێن، بیانووی ئەوەیان وەرگرتووە، کە دەقەکان بەزمانێکی خراپ نووسراونەتەوە، ماوەیەکی زۆر بەهۆی بڵاوکراوەکانی بابەتگەلێکی عەرەبی یان ئینگلیزی..هتد، کە دەکران بەکوردی، دیارە مەبەست لە نەوەی شەستەکان و هەفتاکانی سەدەی رابووردوو، کە ئێستا کتێبێك دەبینن کراوە بەکوردی، دەڵێن لەزەمەنی خۆیدا بەزمانی عەرەبی خوێندوومانەتەوە، لەراستیدا ئەوان نەیان خوێندۆتەوە، بەڵکو تەنها ناو و ناونیشانەکەیان بیستووە، بۆیە ئێستا هەرچی زیاترە بەپەلە دەیخوێننەوە.، کەواتە پرسیارەکە ئەوەیە بۆچی لەکاتی سەپێندراودا وەکو کاتی کەرەنتینە کردن خوێ درووست دەکاتەوە، وەڵامی ئەمە بەگومانێك دەستپێدەکات، کە رابردووی ئەو تەرزە خوێنەرە هەمان ئێستایە کە دەیبینین.
ماوەیەکە لەناو توێژی نووسەران کۆمەڵە کەسێك پەیدابوونە، کە پێشتر کتێبیان دەکڕی نەیان دەخوێندەوە، کەچی ئێستا لەم سەردەمی کرۆنایە مێشکیان بردووین گوایە خەریکی خوێندنەوەن، لەکاتێکدا دێن کتێبی دەستی دوو دەخوێننەوە، چۆن خوێندنەوەیەك، ئەویش تەنها گێڕانەوەی حیکایەتی ناو دەقەکان دەخوێننەوە، یان هەر کوردی ئەخوێننەوە لەکاتێکدا ئەبێ نووسەر لە خوێنەری ئاسایی جیابێتەوەو بزانێ بەهای تیوری نووسین چی یە.

بۆ نمونە.. کاتێك مارکیز ئەخوێنینەوە یان کافکا یان سارتەر یان نەجیب مەحفوز یان هارۆکی موراکامی، دەبێ جیایان بکەینەوە، چون هەریەك لەمانە ستایڵی نوسینیان سەر بە تیۆرێکن، هەیانە واقیعیە یان خەیاڵیە یان واقیعی ئەفسانەیی یان پەروەردەییە یان ڕۆمانی مۆدێرنە…تاد، نموونەش ئەوەیە کاتێ جەنگیز ئەتیماتۆڤ ئەخوینینەوە دەبێ بزانین بۆچی لەڕۆمانی ماڵئاوا گوڵساری ئەسپ وەکو کارێکتەری سەرەکی لە جێگەی مرۆڤە .

قسەکردن لەبارەی دەقەوە چێژی خۆی هەیە، هەروەها تێڕوانینیش لەکاتی خۆیدا بۆ نووسەر بەهای خۆی هەیە، سەربەخۆیش مەرجێکە لەمەرجەکانی ئایدیای خوێنەر، تاکو بزانێ ئایا چ جێگەوڕێگەیەکی گرووپ بەندی گرتووە، ئەم خوێنەری قەیرانە هیچ یەکێك لەو مەرجانەی تیانییە، ئەگەر گرووپ بەندیش بکات، چونکە هەم خوێنەر و هەم نووسەر، دوو کارێکتەرن، کە دەبێ پەیوەست بن بەئایدیاوە، ئەمە قسەی سارتەرە لە کتێبی ئەدەب چییە.

بەلایەنی کەمەوە بۆ خوێنەر دەبێ بزانێ بۆچی ڕۆمانێك یان دەقێك زووتر کاریگەری لەسەر فکری دەکات یان بۆچی نایکات، بۆ نموونە کۆنستانتین گێرگیۆ لەڕۆمانی کاتژمێر 25 باس لە بەمیکانیك بوونی مرۆڤ دەکات، ئەمە پێشبینی نووسەرە، هەروەها ئەلیۆت لەدەقی شیعری وێرانە خاك دابڕانێکی لەگەڵ رابردوو درووستکرد، کە کاریگەری لەسەر خوێنەر دانا، کافکا لە ڕۆمانی ئەمریکا پێشبینی ئەوەیان کردووە، کە مرۆڤ ئەگاتە ئەو قۆناغەی کە بوونی زیادە، بۆیە خۆکووشتن باشترین چارەسەرە، ئەمە ئایدیایەکی تایبەتە، کە خوێنەر بەلای خۆیدا رادەکێشێ، لەکاتێکدا ئەم دەقانە پێش و پاشی شەڕی سارد نووسراون، کەچی خوێنەری قەیران لەبری ئەوەی چێژی ئەو دەقانە لە نووسینەکانیاندا رەنگبداتەوە، تازە بەتازە هاتوون بەزمانی شکاوی کوردی ئەم تێکستانە دەخوێننەوە، لەکاتێکدا دەبوو خوێندنەوەیان بۆ بکردایە، کەچی بەپێچەوانەوە وەك بۆڵی خاوەنی ئەو دەقانە دوێنێ نووسیبێتیان، ئەمەش بۆ خۆی بەڵگەی ئەوەیە لە سەردەمی خوێنەری قەیرانین، نەك قەیرانی خوێنەر، خوێنەری سەردەمی قەیرانیش لەکاتی بەسەرچوو ئەخوێنێتەوە، مەبەست لەکاتی بەسەرچوو، ئەو کاتەیە کە زەمەن هیچ بەهایەکی نەماوە، ئەگەرنا دەبوو ئەو خوێنەرانە، کە تەمەنێکە لەنێو خوێندنەوە و نووسین بوونە، یادەوەریان هەبوایە لەگەڵ ئەو تێکستانە.

هیچ نووسەرێك یان هیچ خوێنەرێك لە قەیراندا فریای ئەوە ناکەوێ دەقێك بەراوردی دەقێکی تر بکات، یان کێ پێش ئەوی تر نووسیوێتی، بۆچی نووسراوە..؟ لەبەر ئەوەی ئەم خوێنەری قەیرانە لەزەمەنی خۆیاندا شارەزای دەقی رەسەن نەبوونە، بۆ نموونە ئەگەر جاك

بریقەریان نەخوێندبێتەوە نازانن مانای دەقێك چیە و بۆچی پێیەتی لەجیاوازی رەگەز، وەختێ ئەمانە نەخوێنرابێتەوە، بەم کاتە درەنگە فریای بەراوردکاری ناکەون، ئەگەر بێت و دەقەکانی فلۆبیر نەخوێننەوە، حەتمەن ناتوانن پەتاتە خۆرەکانی فەرهاد پیرباڵ بەراورد بکەن، چونکە ئەسڵەن پێشتر نەیان خوێندۆتەوە.

لە چێژی خوێندنەوەشدا ئەگەر کەسێك توخمی فیکری ئەدەبی نەخوێنێتەوە ناتوانێ بخوێنێتەوە، بۆ نموونە ئەگەر بێت و کتێبی 3 وتاری رۆڵاند بارت یان کتێبی چێژی دەق نەخوێنیتەوە، حەتمەن نازانی چێژ چییە.

بۆیە خوێنەری ناو قەیران لەم تیورانە تێناگات، چونکە فیکری ئەدەبی ناخوێنێتەوە، لەدەرەنجامدا تەنها ئەتوانن بڵێن دەقێکی خۆشەو هیچی تر، بەوپێیەی چێژی خوێندنەوە فیکری نوێ بەرهەمدێنێ نەك بەم چەشنەی ئێستا باسی لێوە دەکەن.

رۆماننووسی نوێ بەهەموو ئیمکانییەتێکی یان بەتەوزیف کردنی یادەوەری خودی خۆی بە حەبکە و کەرەستەکانی رۆمان شوناس بەدەست دەهێنێ، خوێنەری قەیران پێی وایە بە ئینشا یان پەخشان نووسین ئەتوانێ رۆمان بنووسێ، یان پێی وایە بە چیرۆك کردنی شیعر یان بەشیعر کردنی چیرۆك توانیوێتی دەقێك بنوسێ، لەکاتێکدا ئەمانە هونەری نووسینن.

هونەری نووسین لەقەیراندا خۆی بەرجەستە ناکاتەوە بۆ ئەوی تری خوێنەر، بۆ نموونە ئەوە بۆتە باو، کەخوێنەری قەیران هەموو دایکێك بە میهرەبان دەناسێ و هەموو باوکێکیش بە زاڵم، ئەمە تێنەگەیشتنە لەهیومانیزم، بەوپێیەی کە خەسڵەتی مرۆڤ باش یان خراپ لەنێوان نێر و مێ جیاوازی ناکات، بۆیە بەرجەستەکردنی دایك وەکو میهرەبانێك لەدەقەکاندا بەوپێەی یەکەم خاوەنی یادەوەری منداڵە، باوکیش لەکۆمەڵگەی رۆژهەڵاتی خاوەن دەسەڵات و زاڵمە، ئەمە بۆتە سەوابتی بیرکردنەوە، لەکاتێکدا ئەم بیرۆکەیە زۆر سۆزدارییە نەك مەعریفی، چونکە لە ئەدەبدا ئەوپەڕی بۆ سلوکی ئەگەیەنێ نێر و مێ جودا بکرێتەوە لە رەفتار، باشترین نمونەش لەو جیاکارییە نا لۆژیکیە لە دەقەکانی شێرزاد حەسەن دەبینین، کە لەراستیدا حیکایەتی جێگیر لای دایکە و حیکایەتی جوڵەریش لای باوکە، باشترین نموونەش نۆڤلێتی (حەسار و سەگەکانی باوکم) ە.

لەقەیراندا جۆرێکی تر لە نووسەرمان هەیە لەبەر بۆ کاری دێت ئەم بنێشتە ئەجوێتەوەو جارێکی تر جیاوازی نێوان نێر و مێ لە ئەدەبدا ئەکەن، بۆ نموونە ئەگەر وشەی سێکس لە نووسینەکەی دەر بهێنین وەك ئەوە وایە هیچی نەچنیبێت، ئەمە دەیسەلمێنێت کە خوێنەر لەپێناوی چەپاندنی سێکسی دەخوێنێتەوە، کە کاری هەرزەیە، نەك خوێنەری جددی،

بۆیە نووسەریش ئەو داواکارییە وەکو بەندبێژی گۆرانی لەنووسینەکانی رەنگدەداتەوە.
کافکا لە رۆمانی ئەمریکا لەسەر کێشەی لە بیرچوونی یەك جانتا لەلایەن کارڵ ماڵسێوە دنیایەك بیانێ دێنێتەوە بۆ ئەوەی لەگەڵ کلارادا حیوارەکە بەردەوام بێت، کەچی ئەوەی مایەی نەنگییە رۆماننووسی ئێمە بۆ سوێندیش یەك حیواری سەرنجڕاکێش پێشکەش ناکات، ئەو پرسیارەش دێتە پێشەوە بۆچی رۆمانی کوردی گرێیەکی تیانییە خوێنەر لەسەری هەڵوەستە بکات و بچێت وانەیەك لەلای فرۆید یان یۆنگ یان جاك لاکان بخوێنێتەوە.
خوێنەری قەیران هەر بەرووکەش دەخوێنێتەوە، هەر بەسەتحیش ئەنووسێ، بۆیە بەردەوامیان تێدا نییە، بەواتای درێژدادڕی یان بەکارهێنانەوەی جوڵەکان لە زمانی رۆژانە.
ئانا کارنینا ئەڵێ ئەگەر کتێبێك دووجار پێت نەخوێندرایەوە، بۆ یەك جاریش موستەحەقیت نییە بیخوێنیتەوە، چونکە فەلسەفەی ناو چیرۆکەکە ناتگەیەنێتە حیکمەتی بابەتەکە، نووسەر دەبێ لە قسەکانیدا حیکمەی هەبێ، ئەگینا هەموو کەسێك ئەتوانێ بنووسێ و ببێتە نووسەر لە رووە گاڵتەجاڕییەکەوە، لەکاتێکدا لەنێو ئەو هەموو ئاڵۆزی و فرەیی لەقەیرانەکان، مەبەست لەقەیرانی رۆژانە و ئەتوانین بڵێین نقومبوون لەنێو قەیرانەکان لە زۆرێك لەسەردەمەکان، دەبوو نووسەری کورد باشترین دەقی بنووسیبا، ئەمە لەناو هونەرمەندانیشدا دەبوو باشترین شانۆ فیلم مۆزیك گۆرانی نیگارکێشی.. هتد، بەرهەم بهێنرابا، کە ئەویش بۆ خۆی جۆرێکی ترە لە گوتاری ئاڕاستەکراو بە رووی گوێگر و بینەر، ئەمە بۆ خۆی دەلالەت لەوە دەکات، کە هەموویان لەگەڵ ئەدەب و خوێندنەوەدا راستگۆ نیین، لەکاتێکدا زۆربەیان کتێبخانەیان هەیە وەرشەیان هەیە ستۆدیۆیان هەیە، ئێستا بۆمان دەرئەکەوێ ئەمانە خوێنەر و گوێگری قەیرانن.
دیارە مەبەست لەهونەر رووی دەمم لە رەسەنایەتی نییە، نموونەی ئەو مەقام و گۆرانیە و بابەتە توحفە ئاساکانی فۆلکلۆری کوردی نییە.
لایەنێکی دیکەی قەیرانی خوێندنەوە، ئەوەیە کەسێك نابینین پەنجە بۆ بەراودکارییەکان ببات و قسەی خۆی هەبێ، لەبەرامبەردا وەك بیانوویەك دەڵێن باوی ئەدەبی بەراوردکاری نەماوە، کە دەبێ لەهەموو کاتێکدا گرنگی بەم تەوەرە بدرێت و لە بڵاوکراوە و گۆڤار و موناقەشەی رۆژانەدا رەنگبداتەوە، بۆئەوەی کە خوێنەر چیدی بە دەقی وەرگیراو یان لاسایی کردنەوە خۆی سەرقاڵ بکات و زەمەن بەفیڕۆ بدات.
بۆ کۆی ئەو رەهەندە ئەدەبییانەشی، کە بەمەبەستی جەدەلی ئەدەبی

قسەمان لێوەکردووە، یان پەنجەدانان لە سەر کەموکوڕییەکانی ڕەوتەکە، دەکرێ ئاماژە بە پیاچوونەوەو باشترکردنی بکەین، کە هاوکات ئەمە لە جیهانی عەرەبی و ڕۆژهەڵاتی ناوینیش بەگشتی بوونی هەیە، کە زەمەنێکە وەکو دەردێك سەریهەڵداوە، هەروەك ڕۆژنامەنووسی عەرەب سەقەر ئەبو فەخر لە خوێندنەوەیەکیدا لە ژێر ناوی (عەرەب و خوێندنەوە) دا دەڵێت، یەکێك لە هۆکارە هەرە دیارەکان بۆ ئەم کێشەیە، غیابی پڕۆژەی سەرهەڵدانەوە و بەرتەسککردنەوەی ڕۆڵی بزووتنەوەی سیاسی ریشەییە، هەروەك ئەبینین لێرەیش، لەم جوگرافییەی خۆماندا بەهەمان حاڵەتدا تێدەپەڕین، کە مەبەست لێی خستنەوە سەر ئاقار و ڕێڕەوی درووستی خۆیەتی.
کاتێك لێرەوە زانیمان خوێنەری قەیران کێیە، دەتوانین حوکمیش بەسەر قەیرانی خوێندنەوە بدەین، چونکە قەیرانی خوێندنەوە لەئەنجامی ئەو دۆخەوە سەرچاوەی گرتووە، کە نەوەی پێش خۆیان بەم ستایڵە مامەڵەیان لەتەك دەقدا کردووە، بۆیە کە داوای دەقێکی نایاب یان جوان دەکەین، ئەو بیانووە دێتەوە، کە هەرچییەك بنووسین و بەرهەم بهێنین، بەهای نییە، چونکە قەیرانی خوێندنەوەیە، ئەمە کاریگەری خوێنەری قەیرانە نەك قەیرانی خوێندنەوە.

دوو دزیی لە دەنگەکان … فاروق عەبدوڵا قادر

جوانی ڕۆشنبیر لەوەدایە راسپاردە پارێز بێت، مافی کەسانی تر پێشێل نەکات، درۆو چاوبەست لە کەس نەکات، لە هەوڵی جدیدا بێت بۆ خۆ ڕۆشنبیرکردنی بەردەوام و پەیڕەوکردنی هەموو پرەنسیپە جوانەکانی مرۆڤایەتی کە لە چیرۆکی یەکەم مرۆڤ لەسەر زەویەوە بەردەوامی هەیەو تا دواهەمین مرۆڤ هەروا دەمێنێتەوە.
گومان لەوەدا نیە بە شێوەیەکی ڕەهایی ناتوانین باس لەوە بکەین کە سەرهەڵدانی دیاردەیەکی سلبی رووی هەموو قەڵەم بەدەستان دەگرێتەوە، بەڵام لە هەمان کاتدا زەنگێکی بێدارییە بۆ هەموو ئەوانەی کە مامەڵە لەگەڵ ئەو جۆرە کەسانەدا دەکەن کە بە کاریی دزینی بەرهەمی فیکریی خەڵکانی تر هەڵدەستن و دەبێت هیچ ئیعتبارێکی لایان نەمێنێت، لەمبارەدا گەرهەریەکێك گەشتێك بکات بۆ

دونیای مەجازیی نووسین و ئەدەبی کوردیدا دەتوانێت سەدان نموونە ریز بکات، کە بە داخەوە نەدەبوو ئاوها بێت، چونکە گەر دزیی لە موڵکی خەڵك و پارەو داهاتی موچەخۆر و هاوڵاتی کوردا بکرێت ئەوا رەنگە ڕێی تێبچێت و جێی بڕوا بێت کە گیرفانبڕ زۆر هەن، کە دەبوو لەم کاتەشدا هەموو خاوەن ویژدانێکی زیندوو هەڵوێستی وەربگرتایەو هەوڵی جدی بدایە هەتا ئەو دیاردەیەی نەهێشتایە، چونکە بە داخەوە ئێستا لە حاڵەتێکەوە تەشەنەی کردووەو بووەتە دیاردە و هەموو بوارەکانی ژیانی تەنیوەتەوە.

لێرەدا بە کورتی هەر یەك نموونە دەهێنینەوە تا بزانین چۆن وا بە ئاسانی و بە بێدەنگی ئەم کارە لە ناو ئێمەدا تێپەڕ دەبێت و کەس باسی ناکات، تا لە ئەنجامدا هەمووان دەبێت ئازارەکەی بچەژن کاتێك خۆیان گیرۆدەی دەبن، کێشە سەرەکیەکەش ئەوەیە لای ئێمەی کورد هیچ دادگایەك نییە داکۆکی لە مافی مەعنەوی و تەنانەت مادی خەڵکیش بکات، ئەوەش کە هەیە تەرازووەکەی لاسەنگ بووەو حیزب هەموو روویەکی جوانی ژیانی ناشرین کردووەو ئاوی بۆ هەمووان ڕشتووە و هانیان دەدات تا دەتوانن کۆپی دەسەڵاتدارەکان بکەن لە دزی و گەندەڵی و نایاسایی و زوڵم و ستەم، چونکە ئەوان لەو ژینگەیەدا هەناسەی تەواو دەدەن و ترسی جێ لەقبوونیان نییە لەو کورسیەی بە زۆریی زۆردارەکی داگیریان کردووە.

پێش ماوەیەك ویستم ئەو سەرچاوانە کۆبکەمەوە کە بە کوردی لەسەر نووسەرو شاعیری ئەمەریکی سەدەی بیستهەم (ریچارد براتیگان) نووسراون، کەچی توشی شۆك بووم کە بینیم کەسانێك با بەتی یەکتر کۆپی دەکەنەوەو ناوی خۆیانی دەخەنە سەر وەك ئەوەی حساب بۆ هیچ خوێنەرێکی زیرەك و ویژدانی خۆشیان نەکەن.

نموونەیەك لەو نموونانەی کە سەرنجمداو بەدویدا چووم ؛ دووجارو بە دوو شیوەی جیاواز دزی لێکراوە با بەتێك بوو لە لایەن نووسەر سۆران محمەمەدەوە بۆ یەکەمجار لە ماڵپەڕی دەنگەکان لەسەر ریچارد براتیگان وەرگێڕدرابووە سەر زمانی کوردی کە ئەمە لینکەکەیەتی:

https://dengekan.info/archives/8475

https://dengekan.info/archives/8504

کە چی مستەفا عوسمان ناوێك هەستاوە بە تۆمارکردنی شیعرێک تیایدا لە یوتیوب بە ناوی (بەلەمێك)و نووسیویەتی وەرگێڕانی مستەفا عوسمان، کە ئەمە وێنەو لینکەکەیەتی:

https://www.youtube.com/watch?v=99j3Rm_DDXQ

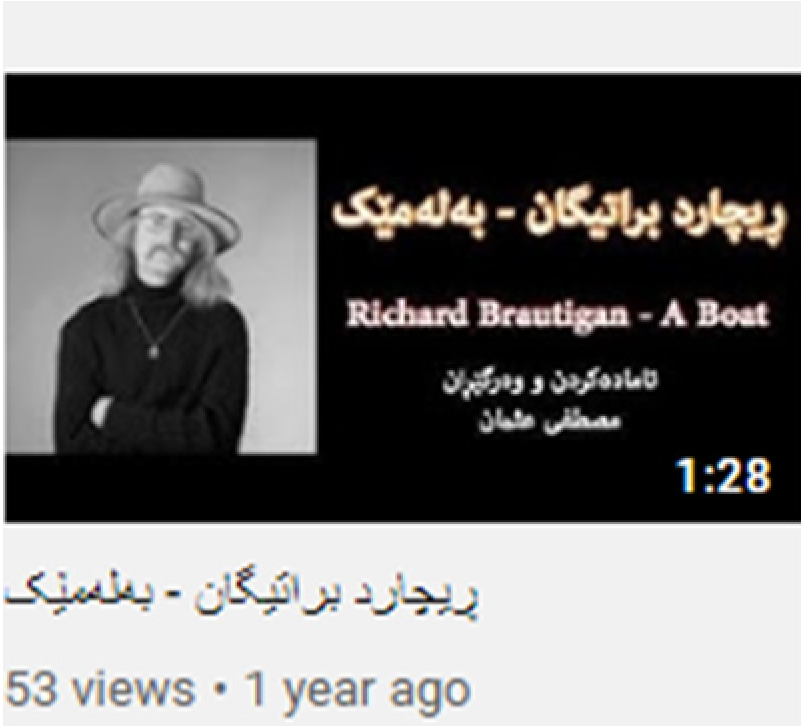

هەر هەمان بابەت جارێکی تر لە ڕۆژنامەی سیروانی کاغەزیی ۲۰ ئۆکتۆبەری ۲۰۱۸ ژمارە ۱۰۰٦ دا کە لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەردەچێت ناوی نووسەر لابراوەو ناوی ڕۆژنامەی سیروانی خراوەتە سەر و بەس ناونیشانەکەی کورتکراوەتەوە، بۆ ئاماژەدان بە سەرچاوەی بابەتەکە کە سایتی دەنگەکانەو وەرگێڕە ڕاستەقینەکەی کە سەران محەمەدە وچەندان نموونەی تریش.. ئەمەش کۆپی ئەو بابەتەیە لە ڕۆژنامەی سیروان:

لێرەدا جێی باسە باسی وتەی نووسەرێکی کورد بکەم کە پێش ماوەیەک لە چاوپێکەوتنێکدا باسی لە گەڵاوژەی دنیای ئەدەب و کێشەی خوێنەران کردبوو و گوتبووی: نازانم بۆ کێ بنووسم؟ ئەوەتا یان بە بایەخ تەماشا دەکرێت یان خراپ سوودی لێ وەردەگیرێتەوە.

ئیتر کاتیەتی هەر یەک لە لای خۆیەوە ئاماژە بەم دیاردەو ئەو نموونانەی دزی بکات کە کەسانێکی دەروون ناساغ پێی هەڵدەستن و وا دەزانن کەس پێی پێیان نابات، تاکو هەر یەکێکمان لە لای خۆیەوە ئەو گۆمە پاکبکاتەوە کە هەموومان پێشتر وەکو کانییەک ئاومان لێ دەخواردەوە و ئێستا لێڵ بووە، تا بە هەموومان بتوانین باری کەوتوو و نەخۆشی ئەدەبیات و ڕۆشنبیریی ڕاست بکەینەوە.

ئەکتەری کورد بۆ بێ هەڵوەستە؟

حەیدەر عەبدولرەحمان …

بەگشتی ئەکتەری کورد بۆ بژاردەی بەشداری کردن یا نەکردن لەکارە شانۆیی و درامی و سینەماییەکاندا هەمیشە کەسێکی بێ هەڵوێستە و ئامادەیە بەچاو بەستراوی گرێ بەست لەگەڵ بەرهەم هێنەرو دەرهێنەرەکاندا مۆر بکات، بۆ ئەوەی باکی بەهەر ئەنجامێك هەبێت کە لەئاکامی ئەو گرێ بەستەدا روو بەرووی دەبێتەوە.
ئەو دیاردەیە تەنیا ئەو ئەکتەرە لاوانەی نەگرتەتەوە کە بێ پێرێشی کارکردنن و بەدوای دەرفەتدا دەگەڕێن بۆ دەرکەوتن، بەڵکو زۆر لەو ئەکتەرە ناسراوانەش دەگرێتەوە کە خاوەن ئەزموونی هونەرین و پێگەی دیارو بەرچاوی خۆیانیان هەیە لەبواری کار کردندا.
ئەو دیاردەیە ئامادەباشی ئەکتەران بۆ بەشداری بوون وەك کاری کرێکارانی لێ هاتووە لەمەیدانی کرێکاراندا، ئەگەرنا ناکرێت ئەکتەرێکی خاوەن ئەزموون بێ بینینی دەق و سیناریۆ گرێ بەست لەگەڵ دەرهێنەرێك مۆر کات، چەند ئەلقەیەکی سەرەتایی بخاتە بەردەم ئەکتەر، دواتر بە ئەلقەکانی تر بەدەست نووسی ڕۆژانە نواندن بکات، نە شتێ لە ئامانج و فەلسەفەی نمایش تێ بگا، نە ئاگای لە رووداوو کاراکتەرەکانی تر بێت.
ئەگەر ئەکتەر حیساب بۆ رابووردووی خۆی بکات و هونەرەکەی خۆی خۆش بوێت، ناکرێ ئاوا بەئاسانی هونەرەکەی خۆی وەك کالایەکی بازاڕی بکڕدرێ و بفرۆشرێ، هیچ پرسیارێکیشی نەبێ!
ئەکتەر نەك هەر گوناهەکی هونەری گەورەیە بەبێ بینینی دەق و سیناریۆ بە چاو بەستراوی بەشداری لە بەرهەمێکدا بکات، بەڵکو پێویستە حیساب بۆ ئاست و توانستی دەرهێنەریش بکات و لەوە دڵنیا بێت ئەو دەرهێنەرە تا چەند دەسەڵاتی ئەوەی هەیە شکۆی هونەریی ئەو ئەکتەرەو هونەرەکەی بپارێزێ، تا چەند ئەو کاراکتەرەی بۆی دیاری کراوە کاراکتەرێکی ئەکتیفەو دەرفەتی بۆ دەڕەخسێنێ سەرکەوتن بە دەست بێنێ؟
هەندێ جار ئەکتەری ناسراو، خاوەنی هونەریی باڵاو ئەزموونی دەوڵەمەند بەتەنها بەشداربوونی دەبێتە سەرمایە بۆ دەرهێنەرو زۆر جاران پێوەرو هاوکێشەکانی بەرهەم بەهۆی بەشدار بوونی ئەو ئەکتەرە دەگۆڕێت لەرووی بازاڕو راکێشانی بینەرو تیشکی میدیایی.
بۆیە ئەکتەر مافی خۆیەتی وەك عوملەیەکی گران بەها مەرجی خۆی هەبێت بۆ بەشداری کردن لەهەر بەرهەمێکدا، بەر لە هەموو شتێ چوار خاڵی گرنگ لەبەرچاو بگرێ :
1.ئاستی دەق و سیناریۆ.

2.ئەزموون و توانستی دەرهێنەرو ستافەکەی .
3.کاراکتەرو ناوەڕۆکی کاراکتەر .4مافی دارایی ئەکتەر .

دوای دابین بوونی هەموو ئەو خاڵانەو بەوا هێنانی ئەکتەر پێیان، ئینجا قۆناغی گرێ بەست ئەنجام دەدرێت، نەك لەخاڵەی سفرەوە گرێ بەست واژوو بکرێت و مەرجەکانی تر بۆ پەراوێز بکرێن و ئامانج تەنیا پارە بێت.

دواتر لە ناوەڕاستی ئەنجام دانی بەرهەمەکە÷ ئینجا ئەکتەر بکەوێتە بارێکی سەرلێشێوان و پەشیمان بوونەوەو دەست لەکار هەڵگرتن و راکردن..

کارەکە بگاتە ئەو ئاستەی دەرهێنەر بکەوێتە پەلە قاژەیەك نەزانێت چۆن بۆشایی راکردنی ئەکتەرەکان پڕ کاتەوەو چ وەڵامێکی بەرهەم هێنەرو سپۆنسەرەکانی بداتەوە، ناچاری ئەوە بێت چارەسەری درامی کۆتایی بەرهەم لەبۆشایی دەست هەڵگرتنی ئەو ئەکتەرانەدا بە حیکایەت و نووسین ،بە بینەر بگەیەنێتەوە نەك بە وێنەو دراما.

ئەم شکستە هەر تەنها شکستێك نیە بۆ دەرهێنەر، بەڵکو چەندین شکستی دیکە لەگەڵ خۆیدا دەنێ:

1.شکستێکە بۆ دەرهێنەر، دوای دۆڕاندنی ئەو متمانەیەی پێی درابوو لەلایەن بینەرەوە.

2.شکستێکی دارایی و مەعنەوی و میدیاییە بۆ ئەو دەزگا بەرهەم هێنەرەی متمانەی بەدەرهێنەردا.

3.شکستێکە بۆ ئەو ئەکتەرە باش و خراپانەی بەشداریان لە بەرهەمەکەدا کرد بە تێکڕایی .4شکستێکی گەورەیە بۆ بینەر کە زۆر بە حەسرەتەوە تەماشای زنجیرەکە دەکاو لەئەنجامدا روخانێکی هەرەمی بەرهەمەکە بەچاوی خۆیەوە دەبینێت.

5. شکستێکە بۆ درامای کوردی و گەڕانەوە بۆ سەرەتا بۆ ئومێدەکانی.

بێگومان هەموو ئەو شکستانە هۆکاری خۆیان هەیە :

1.دەرهێنەرێکی بێ ئەزموون کە دەسەڵاتێکی سنوور داری هەیە و ناتوانێت لە کون فەیەکونەك ئەو بارە قورسە بگرێتە ئەستۆ، بە شێوەیەکی رەمەکی بێ نەخشەو پلان .

2.پەلەپروزێ لەکار کردن لەپێناو قۆرخ کردنی دەرفەتی بەرهەم هێنان و دەسکەوتی ماددی

3.نەبوونی دەق و سیناریۆ (دەرهێنەرێك لەلایەك سەرپەرشتی دەرهێنان بکات و لەلایەکی دیکە بە پەلە پروزی رۆژانە دەست نووسی سەرپێیی بنووسێ)

4. نەبوونی میکانیزمێکی پوخت بۆ کار کردنی رۆژانە.

5.بەجێ هێشتنی ژمارەیەك لە ئەکتەرە بەشداربووەکان و پێك کەوتنی وێنەگرتن و مۆنتاژ.

ئەکتەر کە دەچێتە ناو ئەو هەموو کێشانەو دەبێتە پارچەیك لەیان، دەبێ بزانین هەکار چیە بەو چاو بەستراوەیە ئامادەیی خۆی نیشان دەدا بۆ بەشداری بوون ؟

1.بۆ بازاڕی بەرهەمی هونەریی و درامی و دەست بە تاڵی درێژ خایەن .

2. هەڵومەرجی سەختی ئابووریی و نەداری هونەرمەندان.

3.پەرەشی هونەرمەندە کۆنەکان بۆ گەڕانەوە بۆ باوەشی دراماو ئیسپات وجود.

4.ئارەزووی زۆری ئەکتەرە لاوەکان بۆ کارکردن لەئەنجامی قەیرانی دراما.

5.نا هوشیاریی هەندێك لەوان و بەنرخ نەزانینی ئەنجامەکان.

ئەنجام :

وا چاکترە ئەکتەرانی ئەمە هەمیشە سوودە لە ئەزموونە شکست خواردوەکانیاندا فێری ڕێزلێنان لەهونەرەکەیان بن، ئەوە بزانن کە هەر تەنها دەرکەوتن بەس نیە بۆ ئەکتەر، بە تایبەت بۆ هەندێ لەوان کە مێژووی پڕ لە سەروەریان ، ناکرێت بەنرخێکی هەرزان بەهەدەر بدەن، ئەو خۆشەویستیەی لەدڵی هەوادارانی خۆیان کە بەنرخترین سەرمایەی ئەوانە بەخۆڕایی دروستیان نەکردووە تا بەو هەرزانیە بەهەدەری بدەن.

دووهەمیان : وا پێویست دەکات بە قەرەبوو کردنەوەو راست کردنەوەی ئەو شکستانە لە ئەزموونی هونەری دا بەکاری جوان و پڕ لە داهێنان پڕ کەنەوە، بۆ هاوسەنگ راگرتنی بەلانسی هونەریان .

هیچ کارێکی هونەریش کۆتایی نیە، بەڵام هەر یەك لەوان ئەزموونەکە پێویستە ئەکتەر بە بونیاتی ئایندەی هونەریی خۆی و پاراستنی متمانەی هەوادارەکانی بە ئاگاییەوە هەنگاوی بۆ بهاوێژێ.

شیعر: کتێبەکان … سمکۆ محەمەد

کتێبی ڕەش

ڕەشێتی ئەم کتێبە لەتونی حەمام دەچوو
چیرۆکی کۆمیدیەکە بۆ پاشایەکی هەوەسباز
بیرمەندە بەفیتی ڕۆژنامەنووسێك چەکیان کردن و تفەنگێکی پیریان

پێدان
لەگەڵ پژمینی هەر پیرەمێردێك دەتەقی
قەترەیەك ئاویان لەماڵەكانتان حەرام كرد و ناردیانن بۆ سەرابستان
لەترسی یەكتریش دەستتان بەپەڵەمەنگەنات دەشۆری
بیرمدێ وێنەكانتان دەبرد بۆ تیاترۆ و شەوانی سوور
شەوانی ڤۆللا و پارە و ویسكی و تەلیفۆن و مەسج
كوڕ وكچەكانتان شێت دەبوون بەشاشەی تەلەڤزیۆن
واشێت بووبن دڵیان بەسێكسی بەكۆمەڵیش ئاو نەخواتەوە
وەختێك خۆیان دەبینی
گریانیان بۆ قسەكانی "نیچە" دەهات
كە مردنیش لەسەر گۆڕەكانیان نووسرا
"كل نفس ژائقه العشق"
هەر ئەم كتێبەیە
ئەو نوسەرانەی كرد بەپاڵەوان
كە پەندی پێشینانیان دەدزی و دەیانكرد بەشیعر
كاپتنێكی فاشل بۆ كەشتیە شكاوەكەتان ناردرا تا نوقم بن
هەر كەسێك بۆ ماڵی حەبیبە سەفەری كردبا
دەیانگەڕانەوە ماڵی پاشا
كەسێك یاخی بوایە و سەری بلەقاندایە بۆ لاوكێ كەپاڵەوانەكەی خائینە
دەیانخەسان و دەیانكرد بەمەیموونێكی برسی
بیرمدێ رەش دەبوون وەكو رەشەبا هەڵدەگەڕان

كتێبی زەرد

زەردێتی ئەم كتێبە لەزەردوویی منداڵ دەچوو
چیرۆكی راوچیەكی درۆزنە بۆ سوپاسالارێكی گێل
بیرمدێ لەترسی تۆڵەی رۆژئاوا كەرۆژێك لەرۆژان مرواریتان لێدزی بوو
مینا ئاڵاكەی سەلاحەدین زەرد ببوون كەهەرچی كچە كورد بوو بەخەمەوە قەیرەی كردن
دەستان دەبرد بۆ لەتە مانگێك و دەتانبرد بۆمەزاری پیاوچاكێك كەباپیرتان سەنگەری لێگرتبوو
دوو تەختەداری راست و چەپ بەبزمار لەسەر پشتی باوكتان دادەكوتی
پیاوەتی خۆتان لەسەر رۆحی سپی كچاندا تاقیدەكردەوە
مۆمێكی گەشتان لەسەر دەستی خۆتان و ژنەكانتان دەكوژانەوە

شاخە گایەکتان لەهیندەوە هێنا و لەبەردەم ماڵەکانتان کردتان بەمۆنۆمێنت
ئەسپێکی دارینتان زینکرد بۆ ئەو بوکەی بەر لەمارەکردنی
بەخوێنی خۆی نوسی تف و نەفرەت لەئاسمان
هەموو جومعانی پایزێك چاوەڕێی ئایەتێکی نوێ بوون
زەرد هەڵدەگەڕان لەشەرما

کتێبی سەوز

سەوزێتی ئەم کتێبە لەداری کوفر دەچوو
چیرێکی قاچاخچییەکە بۆ مەلای کوێرە گوندێك
بیرمدێ کەسێك هاتبوو پێی دەگووتن ئاین لەهەموو شتێك باشترە
هەمووتانی کرد بەئیبراهیمی پاڵەوان و پەڕییەکی سەوزی لەملتان ئاڵان و کردتانی بەبرای فیرعەون
دڵی سارای پڕ زویر کردن و ئیسماعیل و ئیسحاق لەبری هابیل و قابیل تان پێکەوە ناشت
لەخەوتانا مریەم ئەمجارەیان کچێکی بوو و مەسیحی دەرکرد لەمەلەکوت
محەمەدیش لەبیابانێك بێکەس
مامۆستایەکی بێهێنان
زانستی لەهەموو مناڵەکانتان سەندەوە و هەرچییان ئەزبەر کردبوو بیریان چووەوە
ژنەکانتانی فێرکرد لەگەڵ سەگێکدا بەمەجاز قسە بکەن
هاوڕێتی سەگ لەتامی پیاو خۆشترە
فێری کردن شەرم نەکەن و لەرادیۆکاندا ناوتان بگۆڕن بۆ ناوی جانەوەر
هێندە باوەڕی پێکردن بە هەواڵی درۆ
چل ساڵی رێك تووشی ئەنفلەوەنزای بەراز و مریشك و ئیدز و رەبۆ و دڵەکوتێ بوون
بۆ ئەوەی لەسەر سنوور دەست بۆ دراوسێکانتان پان بکەنەوە
بەریز دەرمانی مشك و سیسرکە وەربگرن
سەوز بوون وەکو دارێکی بێبەر

کتێبی سوور

سوورێتی ئەم کتێبە لەخۆرئاوابوون دەچوو

چیرۆکی پیاوێکی کاغەزییە بۆ مەجلیسێکی کەڕ
بیرمدێ دەنگێیەکتان بیستبوو کەهەمووتان دەبنە ئیمبراتۆری مەزن
لەکونفەیە کونێکدا وەرزی ئازادیتان سڕیەوە لەساڵ
لەچەپەوە یاداشتی گیڤاراتان بۆ مناڵەکانتان دەخوێندەوە و
دەتانبرد بۆ مۆزەخانە دزراوەکەی بەغدا
هەر ئەم کتێبە
فێری کردن ئەستێرەکەی نێوچاوانتان بسڕنەوە و بە راست و چەپ
سەر لووتی خۆتان رەش بکەن
لافیتەکانی سەر دیوار بدڕێنن و بەرو پشت هەڵیواسن
لەبابە نوئێل تووڕە بن و لەبری نەفرەت لەزەمەن
وەکو من فێربوون بەسەرخۆشی هەموو سەرە ساڵان
لەداخی بێقیمەت بوونی زەمەن
سەعاتێك بشکێنن و لەبەردەم بارەگای حیزبەکان تووڕی هەڵدەن و
چەکدارەکانیش تەڵفیزیتان پێبکەن
دەستی چەپتان دەبڕیەوە کە رۆژێك ویستبووتان بەحەرامیی مەمکی ژنێك
بگرن
خۆتان بەدرۆ خستەوە کە گوتبووتان رۆژێك دێت تارمایی دەڕەوێتەوە
دەگریان بۆ ئەو رۆژانەی کە بزەیەکتان کردووە و
قاقاتان هەڵگرتبوو بۆ گەورەبوون
پێدەکەنن بەو شەوانەی کە بەدیار عاربانچیەکانەوە گریابوون
لەرۆژنامەکانیشدا دەتانگووت ژیانی شەو خۆشترە لەرۆژ
کەچی سوور هەڵگەڕان لەشەرما

کتێبی شین
شینێتی ئەم کتێبە لەگۆمێکی مەنگ دەچوو
چیرۆکی ئەستێرەناسێکی خەواڵووە بۆ خۆرێکی خۆخۆر
بیرمدێ تاقمێکتان سەرگردەکانتان دەگرت و ئەوانی دیکەش بەشەرمەوە
دەچوون بۆسەر رووبار
ئیرەییتان بەقەولخوێنێکی لالش دەبرد کەلەسەر پەڕێیەکی شین
نوسیبووی خیانەت
قامیشتان دەکرد بەدارشەق کە لەگەڵ هەر هەنگاوێکدا دەچوو
بەچاوتانا
لەرقی نەوەکانتان سمێڵی خۆتان دەتاشی و لەپشتیرەکانا دەخەوتن
لەبری سەرەتای هەر رێگایەك کۆتایی توولەرێیەکتان نیشانی یەکتر
دەدا

هەر ئەم کتێبە فێری کردن
بەخۆڕایی وێنەی تەلارێك بگۆڕنەوە بەئەشکەوتەکانی جاسەنە و شانەدەر
و هەزارە□رد و پەنجەرەکانی سەر قەڵا
بەدەستی خۆتان گەرای مار و دوپشك و تیمساحتان خستە نێو
کتێبخانەکان
بەمشت خۆڵتان دەبرد بۆ ئەو پیاوانەی لەهەندەرانەوە بەدیاری کلو
کلدانیان بۆ ژنەکانتان هێناوە
رۆژنەبوو شیرینی نەبەن بۆ ئەو ژوورەی کە لەمەرزەکاندا
قاچاخچیەکان سێکسی تیادەکەن
شەو نەبوو مل کەچ نەکەن بۆ ئەو داهۆڵانەی کە لەبری
پیاوماقوڵەکانتان
تەزبیحاتیان دەکرد
کەئاوڕیشتان دەدایەوە کیسرا و جەنگیزخان و هۆلاکۆ لەسەر سینگتان
خەریکی قومار کردن بوون
کاتێکیش وەخەبەر دەهاتن
کەچی وەکو لاشەیەکی مەیوو و شین بوون

کتێبی سپی
سپێتی ئەم کتێبە لە کفنی مردوو دەچوو
چیرۆکی شاعیرێکی سەرخۆشە بۆ گۆرانیبێژە ساختەچییەکان
بیرمدێ رۆژێك نیوەی لەشتان ساردو نیوەکەی دیکە ترسابوو
بەجهانی شیعرەوە ماتڵ دەبوون کە بەگزی و درۆ چێژتان لێدەبینی
ئەم جهانە سپی ناکردنەوە لەگوناە
خەونی ئاجڕو باجڕتان دەبینی و یەکترتان دەتۆقاند
بەزۆر لەبنمیچی ماڵەکانتان وێنەیەکی سوریالیتان دەکێشا
زگی حەیرانتان دەدڕی و قاچی چەمەریتان دەشکاند
پیاوتان خەمۆك و ژنتان حەیشەری ببوو
مناڵەکانیشتان لەترسان لەبەردەم دادگا بێ تەرازووەکان
هەڵدەلەرزین
بۆنی شیری خاوتان دەگۆڕی بۆ بۆنی کلۆرۆفیل و زەعفەران
تاپێتان کرا جلی سپیتان دڕی و بوختانتان بۆ فریشتە هەڵبەست
سپی بوون وەکو ئاڵای دەستی دیلەکانی شەڕ

کتێبی خاکی

خاکێتی ئەم کتێبە لەبیابانی عەرعەر دەچوو
چیرۆکی گەڕیدەیەکی چاوچنۆکە بۆ خانەخوێکانی
بیرمدێ لەهەر چرکەساتێکدا مستەکۆڵەتان ئامادەبوو ب□ قەپۆزی برادەرەکانتان
لەدایکێکی تەپوتۆزاویدا گەورەبوون و رەنگی جەنگاوەرتان گرت
لەگەڵ سەربازەکان دەیانبردن بۆ کەرنەڤاڵ و بستێك زەویشتان پێنادرا
لەسەر شانی هەر پیاوێکی ترسنۆك خاڵێکتان بینیبا بەسەرهەنگ ناوتان دەبرد
نەخشەی خاکیان پێکردن بەریکلامی سەر دیواری باڵەخانەکان و
بەنرخی قاڵی پێیان فرۆشنەوە
هەر ئەم کتێبە فێری کردن
دڕدۆنگ بن و لەجیاتی شیعری رۆمانسی دروشمی قۆڕ بڵێنەوە
ئێستاش لەبەرچاومە کراسی ژێرەوەی ژنەکانتان دەبرد بۆ خۆشنووسێك
لەسەری بنووسێ (خوایە وەتەن ئاوا نەکەی)
باخەڵتان پڕ دەکرد لەدەمەقاچێن و بەچاوی یەکتردا دەتانتەقاند
خاکی دەبوون وەك بیابان

کتێبی مۆر
مۆرێتێ ئەم کتێبە لەخومخانە دەچوو
یادەوەری قەشەیەکی هەڵگەڕاوەیە بۆراهیبەکانی
بیرمدێ مۆرهەڵکەنێکیان کرد بەدەم سپیتان کەساختەی لەخۆاش دەکرد
مێژوویەکیان لێدەکردنە ماڵ کەسۆمەرییەکان نوسیویانەتەوە
رێی ماڵەکانی لێونکرد و دەچوون بۆ ژێر دیوارێکی تەپیو
بەپێکێك شەراب سکی راهیبەکانتان لەقەشە ئاوس دەکرد
لەبری مارەیی نۆ مسقاڵ کبریت و دەفتەرێك سیغاری ژاکاوتان دەنووسی
لەبری خەناوکەی مێخەکی تەوقی عەزازیلیان دەخستە گەردنتان
مۆر هەڵدەگەڕان وەك سەرمابردەڵەیەك

ئەوە عەرز و ئەوە گەز… کەنعــان مدحەت

شەقێکمان کەوتووەتە نێوان

وەکو دوو قەراغە رووبار

هاوتەریب و

هاوبەش،

شەپۆل داد□□ژین.

نەوەیە یەک بگرین

نەش لەوە زیاتر لەیەک دوورکەوینەوە.

ڕێڕەومان لێژ

خوڕەمان نەشاز و

نەمامی هاوسنوورمان گشت خستووەتە گێژ.

هاوبەش

هاوتەریب دەوەڕین.

دەوەڕین و لێ ناگەڕێین…..

بە ڕێژەی گەلە سەگی بندیوار

ئێسک و پرووسک دەهاو□ین..

ئاو دەبەخشین

هەوا

زیندان..

خۆشمان، نەبووە و

ناشبێ تینوێتی بکەشین.

هاوتەریب و

هاوبەش

وێنەی زیندووانی غەیرە

شێوەی نەژراوی ڕوح نەکەشراو دەکەشین

ئەوانەی دەستیشیان بە خەیانا ناچە

بفەرموون:

ئەوە عەرز و ئەوە گەز!

عەشق ئەوەی جوانە بە هەیە.. بەشی دووەم ...خەدواندنی: ستیڤان شەمزینی

لیزا: ئەی دە مەگەر ئەو سەرچاوەی عەشق و ئەوین نییە؟.
ستیڤان: دە سیمبولەکە و دەسەڵاتدارەکی ڕەمزییە، هەموو جارەک دەکەوتەی عاشقان لە بناغەوە فەرمانەکەی لە مەشکەوە دەت.
لیزا: کەواتە چەن دەکرەت دە و مەشک دوو شتی لەیەکتر جیا بن، بەم پەیەی تە بەت دە تەنها ئامەرەکی رووتی خوەن پاڵاوتن و ترومپای هاتوچەی خوەنە؟.
ستیڤان: منیش ویستم هەمان شت بڵەم.
لیزا: کەی سەفەرەکەت دەستپەدەکەیت؟.
ستیڤان: من هەمیشە لە سەفەردام، وەک ئەو هەزە ڕەوەندیانەی گەرمیان و کوەستان دەکەن، سەفەری ئەم جارەم بەرەو سەختترین کوەستانەکانی ناو تەونی جاەجاەکەیی مەشکی خەمە.
لیزا: چ شتەک لەگەڵ خەت دەبەیت بە ئەو سەفەرە؟.
ستیڤان: تەنها سەرکەشیی، سەرکەشیی ئەسپەکە وەک سوارچاکەک

دەتگەیەنێتە هەموو لوتکە سەختەکان.
لیزا: گەمەکردن لەسەر لوتکە بەرزەکان کارێکی مەترسیدارە. ئەوە پیشەی هەڵۆکانە!، دەزانیت سروشتی هەڵۆکان چییە؟.
ستیڤان: هەڵۆکان سەرچڵ و سەربەرزانە دەژین و کاتێک پیر بوون خۆیان دەکوژن.! خۆکوشتن لەو کاتەیەدا دێت هەست بە لاوازبوونی خۆت بکەیت.
لیزا: کەوایە خۆکوشتن بڕیارێکی ترسنۆکانەیە، تۆ دەتەوێت ئەمە بڵێیت وانییە؟.
ستیڤان: هەتا پێشتر ئازا و سەرکێش نەبووبیت ناتوانیت لە کاتی لاوازیدا پەنا ببەیتە بەر خۆکوشتن.
لیزا: ئێستا بڕۆ و لە سەفەرەکەت دوا مەکەوە، بە هیوای بینینەوەت.
ستیڤان: وەک وتم من ئێستا لە سەفەردام. ئەگەر هەڵدێرام لە شاخێکەوە ئیدی چۆن دەتوانم بتبینمەوە؟. بەم هۆیەوە بەڵێنی بینینەوەت پێ نادەم.

ستیڤان: حەزم لە هیچ کۆتاییەک نییە تەنانەت کۆتایی ئەو فیلمانەشی عاشقەکان تێیدا بەیەک دەگەن!! عەشق خەباتکردن نییە بۆ بەیەک گەیشتن!! عەشق تەنیا ئازار چەشتنە لە پێناوی نەمریدا.
لیزا: ئەوەندە من تێگەیشتبم عەشق ئالوودەبوونە بە کەسێکەوە، عەشق کورتکردنەوەی ژیانە لە کەسێکدا، لای عاشق هەموو گەردوون چۆڵەوانییەکە و تەنیا یەک کەسی تێدا دەبینرێت، لای عاشق سەرتاپای زەوی لە تاریکی هەڵکێشراوە تاکە رووناکییەک ئەگەر هەبێت شەمعی مەعشوقە.
ستیڤان: عەشق ئەوەی جوانە بێ هۆیە. هەرکات هۆکارێک لە ئارادا هەبوو، بێگومان بەرژەوەندییەکیش هەیە. لە کاتێکدا عەشق و بەرژەوەندیی دوو پێدراوی دژ بەیەک و پێچەوانەن.
لیزا: ئازیزم.. یەکەم دێڕی رۆمانی “ئانا کارنینا”ت وەبیر دێنمەوە کە دەڵێ: هەموو بنەماڵە دەوڵەمەندەکان یەک جۆر خۆشبەختیان هەیە، بەڵام بنەماڵە هەژارەکان هەریەک جۆرە نەگبەتییەکی تایبەت بە خۆیان هەیە منیش بە غرورێکەوە دەڵێم: هەر عاشقێک چارەنووسێکی تایبەت بەخۆی هەیە. ئایا من هەڵەم؟.
ستیڤان: نەخێر تۆ هەڵە نیت، عەشق هونەرێکی مەترسیدارە، یاریکردنە بە ئاگرێک کە لە کۆتاییدا دەتسووتێنێ و دەتکاتە مشتێک خۆڵەمێشی بۆنخۆش بە دەم “با”ی شەماڵەوە.
لیزا: من وەک تۆ نازانم پێناسەی عەشق بکەم، بەڵام عەشق پەتی

سەدارەی گەردنی رەحە. ئەوەندە دەزانم عاشق مازۆخییە و چێژ لەو سزایە وەردەگرێ بۆ عەشق ناوزەد کراوە. ئەوەندە دەزانم عەشق عاشق لە ژوورێکی رازاوە و پڕ زەخرەفەی وەک دەی مەعشووقدا کەت کراوە. ئەوەندە دەزانم عاشق دیلی دەی خۆیەتی. دە وەک خەسڵەتێ بایەلۆژییەکە نا، بەڵکو ئەو هەنزەی هەست و سۆز دەجوڵێنێت و لە شێوەیەکی نەپساوە و دەستە و یەخەشدایە لەگەڵ ئاوەزی ناو سەرمان.
ستیڤان: ئاخر ئیشی من لە ژیاندا تەنها عەشقە. بۆ زۆرینەی خەڵک عەشق قۆناغ یان تافێکە لە ژیان و تەمەن، بەڵام بۆ من عەشق هەموو تافەکانی تەمەن و هەموو قۆناغەکانی ژیانە. ئەوەی جیام دەکاتەوە لە تێکڕای خەڵک هەر ئەوەیە من ژیان بەهەموو تانوپۆکەیەوە وەک بەشێک لە عەشق دەبینم، بەڵام زۆرینە عەشق بە بەشێک لە ژیان دەبینن!. لەم سەنگەوە دووریی تێڕوانینی من و تێکڕای خەڵک هەندەی دووریی زەوییە لە هەسارەی ئۆرانۆس. جیاوازیی ئەندێشەی من و زۆربەی خەڵک هەر وەک جیاوازیی هەردوو جەمسەری سارد و گەرم وایە.

تێبینی: ئەم تێکستە بریتییە لە مەنەلۆگ نەک دیالۆگی دوو کەس، کەی بەشەکانی ئەم مەنەلۆگانە لەنێوان 2010-2017 نووسراون. لە بەرگی دووەمی کتێبی "قوتووی عەتار" لەلاپەڕەی 488-522 بەشێوەی کتێبی کاغەز لە ساڵی 2018 چاپ بوون.

زۆر بێ کـــارم ..!! … شیعـــــر: مەولود ئیبراهیم حەسەن

ئەم شیعرە (زۆر بێ کارم..) لە لایەن مامۆستایانی بەڕێز(فەرهاد بارە کەیی)و مامۆستا (بەدەل ڕەفە)کراوەتە فارسی و عەرەبی ..هە روەها مامۆستای بەڕێز(ئەحمەد ئیسماعیل)نووسەرو وەرگێڕی ناودار کـــردوویەتە ترکـــی ، بەداخەوە بۆ هۆیە کـــی تەکنیکـــی نەتـــوانرا بگوێزرێتەوە ئێرە … مەولود

..…………………………

زۆر بێ کارم ..!!

……..شیعر: مەولود ئیبراهیم حەسەن

زۆر بێ کارم..

تکایە..
چەقۆیەکم دەنێ
تا (بارش جاکان) ەکان بکوژم
بۆ ئەوەی جاریکی تر
بە(کورد) ی لەدایک نەبن.

زۆر بێ کارم..
تکایە..
بمکەن بە پۆلیس
تا چۆک بخەمە سەر
گەرووی(جۆرج فلۆید) ەکان
بۆ ئەوەی
جارێکی تر
بە(ڕەش) ی لەدایک نەبن .

زۆر بێ کارم..
تکایە..
قەنناسێکم دەنێ
تا ئەو(لەق لەق) انە بکوژم
بۆ ئەوەی
چیتر
هێڵانە بەسەر منارەوە نەکەن.
.... ١٢/٦/٢٠٢٠- هه ولێر
برای بەڕێزم مامۆستا فەرهاد عزیز حسن ئەم شیعرەی کردووە بە فارسی
و بە سوپاس□ ب□اوی دەکەمە وە .

...... خیلی بیکارم!!!

شعر: مولود ابراهیم حسن

ترجمە: فرهاد عزیز حسن

خیلی بی کارم..

لطفا..

دشنەای بە من دهید

تا (بارش جاکان)ها را بکشم

تاکە باری دیگر

بە (کوردی) زادە نشوند

*

خیلی بی کارم..

لطفا..

بگذارید پلیس شوم

تا بگذارم زانویم را

بر گردن (جورج فلوید)ها

تا دگر بار (سیە چردە) زادە نشوند

*

خیلی بی کارم..

لطفا..

تیراندازی

بە من بدهید

تا این (لك لك)ها را بکشم

تا باری دیگر آشیانەای بر منارە نبندند

١٢/٦/٢٠٢٠ هەولیر........

....

ئەمەش وەرگێڕانی شیعری (زۆر بێ کارم ..) ە کە بەڕێز برای شاعیرم مامۆستا بەدەڵ ڕەفۆ کردوویێتی بە عەرەبی ، بە شانازیەوە بڵای دەکەینەوە .

من الشعر الكوردي المعاصر

ليس لي عمل

شعر: مولود ابراهيم حسن

ترجمة : بدل رفو

ليس لي عمل..

أرجوكم ..

اليَ ّ بِمديةٍ

لأجهز على (بارش جاكان)☆

حتى لا يولد مرة أخرى

كورديا..!!

ليس لي عمل ..

أناشدكم

أن تجعلوني رجل شرطة

حتى أدوس على رقبة

(جورج فلويد) ☆☆

لكي لا يولد مرة أخرى

إنسان أسود..!!

ليس لي عمل..

اتطلع

أن تعطوني بندقية قنص

لأغتال اللقالق

حتى لا تشيّد على منارة إربيل

أعشاشها..!!

بارش جاكان..شاب كردي اغتيل على ايدي بعض المتطرفين في انقرة لسماعه الاغاني الكوردية

جورج فلويد ..الامريكي ذو الاصول الافريقية وقتله على ايدي البوليس الامريكي اربيل

……

---

١٠٠ ساڵەی حەسەن زیرەک

بانگەوازی ژمارە (٣)

١٠٠ ساڵەی حەسەن زیرەک

ڕۆژی ٢٩/١١/٢٠٢١ بەپێی ناسنامەی ژمارە ٧٣٥ تەمەنی حەسەن زیرەک، دەگاتە سەد ساڵ. بەم بۆنەوە ماڵپەڕی ڕۆژهەڵات- بۆکان، ناوەند و دامودەزگا و کەسانی بواری فەرهەنگ، هونەر، زانست، موسیقا، ئەدەبیات، بەشدارنی پڕۆژەی “ سەد ساڵەی حەسەن زیرەک”، وەکوا خشتەی بابەتەکانی لێکۆڵینەوە، دەخەنە بەر دەست ئەو کەسانەی لە یەک تا چەند بوار، کاری لێکۆڵینەوە وەئەستۆ دەگرن. لێکۆڵینەوە، زانیاری و هەروەها ماتریاڵ(وێنە، ویدئۆ، فیلم و …) دەکرێ ڕاستەوخۆ بۆ ئەو ئادرەسە بنێردرێ. redaktion@rojhalat.de .

لێکۆڵینەوە:

١- لێکۆڵینەوە
١-١. زیرەک وەک شاعیر، هەڵسەنگاندنی (کتێبی چریکەی کوردستان) وەک کتێبی شیعر
١-٢. هەڵسەنگاندنی گۆرانییەکان بەپێی جیاکردنەوەی بابەت (کۆمەڵایەتی، سیاسی، فەرهەنگی، چینایەتی، نەتەوەیی جینسی “ژن، پیاو”، جوغرافیا)
١-٣. هەڵسەنگاندنی لایەنی زمان و وشە بەپێی جیاکردنەوەی بابەت (کۆمەڵایەتی، سروشتی، پیشە، دابونەریت، ئایینی و…)، دیاریکردنی لایەنی ناوچەیی زمان و وشە، دەوری زمانی گۆرانییەکان، وشەکان لەسەر تێگەیشتنی گشتیی خەڵکی ناوچەکانی کوردستان، دەوری

زاراوەکانی کوردی لەناو گۆرانییەکان، دەوری زمانی گۆرانییەکان لەسەر زمانی کوردی بەگشتی و تێگەیشتنی خەڵک لە زمانەکە

١-٤. هەڵسەنگاندنی لایەنی فۆلکلۆریی گۆرانییەکان بەپێی ناوچەکان

١-٥. لێکۆڵینەوە لەسەر لایەنی چەشنی وشە، بەکارھێنان و مانای وشە

١-٦. لێکۆڵینەوە لەسەر لایەنی شیعریی گۆرانییەکان و چەشنی شیعر (ئەدەبیاتی زارەکی، فۆلکلۆر و ئەدەبیاتی نووسراو)، جیاکردنەوەی شیعرەکان بەپێی شیعری شاعیران، فۆلکلۆر و شیعری خۆی

١-٧. شیعری شاعیران لەناو گۆرانییەکان، ناوی شاعیران و شیعرەکانیان

١-٨. دیاریکردنی چیرۆکی گۆرانییەکان بەپێی بەڵگە، شوێن و ناوچە.

٢- لێکۆڵینەوە

٢-١. لێکۆڵینەوەی موسیقایی مێلۆدییەکان (کوردی و نەکوردی) بەپێی لێکدانەوە و بەراوردکردن

٢-٢. دیارکردنی چەشنی موسیقا و ئاهەنگ و مێلۆدییەکان بەپێی بەراوەردکردن لەگەڵ موسیقای ناوچە و جیهان

٢-٣. دیاریکردنی ناسنامەی موسیقایی گۆرانییەکان.

٣- ڕەنگدانەوەی ئەو بابەتانە لەناو گۆرانییەکان

٣-١. سروشتی کوردستان

٣-٢. ناوی شار و گوند و جوغرافیای کوردستان و دەرەوەی کوردستان

٣-٣. باوەڕی کۆمەڵایەتی، ئایینی، نائایینی

٣-٤. بەیت و باو و گەمە و قسەی نەستەق

٣-٥. ئیش و کار و پیشەی ناو کۆمەڵگای کوردستان لە شار و دێ

٣-٦. ئەوین، خۆشەویستی

٣-٧. ژن و پیاو

٣-٨. نیشتمان و زێدی بۆکان

٣-٩. دووری، نامۆیی، غەریبی

٣-١٠. خەم، ناسۆریی، بێوەفایی و بێزاری

٣-١١. بێزاریی زیرەک لە کۆمەڵگا، شوێنی تایبەت و ڕۆژگار

٣-١٢. هەست و تێگەیشتن و بیروباوەڕی زیرەک

٣-١٣. وێنە و تەسویری هونەریی سروشت، زێد.

٤- گۆرانییەکان و

٤-١. بوار□ بق□کان (ژنان، کۆمەڵگا، فەرھەنگ)

٤-٢. شکاندنی تێگەیشتنی باو، ئایینی، کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی.

کێبەرکێ

٥- زیرێک و بەرهەمەکان

٥-١. کێبەرکێی نەققاشی (ڕەسم) وێنەکێشان بۆ منداڵانی تەمەن تا ١٢ ساڵ (بیستنی گۆرانییەکان و وێنەکێشانەوە بۆ لانیکەم دە گۆرانی بە ئاماژە بە ناوی گۆرانییەکان)

٥-٢. کێبەرکێی نووسین بۆ مێرمنداڵانی ١٣ تا ١٦ ساڵان، نووسینی ٥ ڕستە لە بیروبۆچوونیان پاش بیستنی گۆرانییەکان (لانیکەم بیستنی ١٥ گۆرانی بە ئاماژە بە ناوی گۆرانییەکان)

٥-٣. کێبەرکێی نووسینی بابەت بە دڵخواز بۆ لاوانی ١٧ تا ٢٤ ساڵ (سێ هەتا پێنج لاپەڕەی A4)

٥-٤. کێبەرکێی چیرۆکنووسین بە ئیلهاموەرگرتن لە گۆڕانی و ژیانی زیرەک (سێ تا حەوت و ئەوپەڕی تا ١٠ لاپەڕە)

٥-٥. کێبەرکێی شانۆنامەنووسین بە ئیلهاموەرگرتن لە گۆرانییەکان، ژیانی زیرەک و ئەو کەسانەی پێوەندییان بە ژیان و کاری ئەوەوە هەبووە

٥-٦. کێبەرکێی فیلم، ڤیدیۆی هونەری-بەڵگەنامەیی ژیان و بەسەرهاتەکانی زیرەک، بە سەرنجدانە سەردەم و لایەنی جیاجیای کۆمەڵایەتی، سیاسی و…

٥-٧. کێبەرکێی شانۆنامەی ڕادیۆیی بە ئیلهاموەرگرتن لە گۆرانییەکان، ژیانی زیرەک و ئەو کەسانەی پێوەندییان بە ژیان و کاری ئەوەوە هەبووە

٥-٨. کێبەرکێی بەرنامەی ڕادیۆیی و تەلەڤزیۆنی بەگشتی لەمەڕ کار و ژیانی زیرەک

٥-٩. کێبەرکێی ڤیدیۆکلیپی گۆرانییەکان

٥-١٠. کێبەرکێی باشترین لێکۆڵینەوە لە یەکێک لە بوارەکانی بەشی لێکۆڵینەوە.

بۆ هەر کام لەو بوارانە خەڵاتی گونجاو تەرخان دەکرێ و سپۆنسەرەکان بۆیان هەیە خەڵاتەکان بە ناوی خۆیان و بنکە و دامەزراوە فەرهەنگی – کۆمەڵایەتییەکانی خۆیانەوە، پێشکەش بە براوەکان بکەن. کۆمیتەی ١٠٠ ساڵەی زیرەک ئامادەیە بۆ وەرگرتنی پێشنیار و دەستپێشخەرییەکان.

سپاس بۆ هەموو ئەو مێدیا و سۆسیال مێدیا و کەسانە، کە بەشداری لە بڵاوکردنەوەی بانگەوازەکان دەکەن.

ماڵپەڕی ڕۆژهەڵات- بۆکان
١٣/٦/٢٠٢٠ ئاڵمان

ئەو ڕێوییەی بە خۆیدا چووەوە …
و: محەمەد بەرزی

منداڵە خۆشە ویستەکان ، لە دامینی شاخێکی بەرزی هەزار بە هەزاردا ، دارستانێکی زۆر گەورەی چر و پڕهەبوو . شاخ و دارستانەکە پڕ بوون لە ئاژەڵ و باڵندەی جوان . سەرلەبەیانییەکی زۆر زوو ، هەموو ئاژەڵ و باڵندەکان بەخەبەرهاتن . هەمووشیان زۆر شاد و کامەران و دڵخۆشبوون ، چونکە ئەو ڕۆژە ڕۆژی یادی جەژنی لە دایکبوونی دوو سەد ساڵەی گەورەترین داری ناو دارستانەکە بوو ، کە گەڵا و لق و پەلی ئەوەندە بە چڕیی بڵاوبوو بۆوە ، سێبەری بۆ هەمووان کردبوو . ئاژەڵ و باڵندەکان سەرقاڵی دروستکردن و ئامادەکردنی خواردنی زۆر خۆش و بە تام بوون ، وەک : شەکرلەمە و کێک و کولیچە و گاڵگاڵی و محەلەبی و زۆر خواردنی خۆشیتریش . چەند ئاژەڵێکیشیان خەریکی پێچانەوە و ڕازاندنەوەی خواردن و دیارییەکان بوون ، تا بە داری بیبەن بۆ دارە پیرە خۆشەویستەکەی خۆیان . چەند ئاژەڵ و باڵندەیەکی تریشیان سەرقاڵی ڕازاندنەوەی هەموو لایەکی دارستانەکە بوون . بەڵام ئەوەی سەیر بوو ، لە ناو هەموویاندا ، تەنها ڕێوی دڵگران و پەست و خەمبار بوو . ئەو نەک هەر ئیشی نەدەکرد ، بەڵکو بەردەوام خەریکی فرکان فرکان و کردنەوە و خواردنی دیارییەکانبوو . جارجارەکیش دەچوو قردێلە و میزەدان و کاغەزە ڕەنگاو ڕەنگەکانی لە گەڵا و لقی دارەکانی ناو دارستانەکە دەکردەوە . کاتێک دارە گەورەکە ڕێوییەکەی بینی ، زۆر بە کارەکانی دڵتەنگبوو ، بۆیە بە ڕێوییەکەی وت : (ئەرێ بە ڕاست تۆ هەتاکەی واز لەو هەڵسوکەوتە ناشیرینانەی خۆت ناهێنیت ؟ . ئەی باشە تۆش بۆ ناچیت تۆزێک یارمەتی هاوڕێکانت بدەیت ؟) . ڕێوییەکەش لە وەڵامدا وتی : (ئاخر بۆیە وادەکەم ، چونکە هیچ هاوڕێیەکم نییە و هەمووان لە من بێزارن و حەزیان لە دۆستایەتیم نییە ، یەک کەسیشیان منی بۆ ئەم ئاهەنگە زۆر خۆشەی تۆ بانگ نەکردووە ، بەڕاستی خۆشم نازانم بۆ وا منیان خۆشناوێت و حەزیان لە چارەم نییە ؟) . ئنجا دارەکە زۆر لەسەرخۆ وتی : (هەموو ئاژەڵ و باڵندەکان بۆ ئەم ئاهەنگەی من بانگکراون ، بەڵام بۆیە تۆیان بانگ نەکردووە ، چونکە بە ڕاستی تۆ بە تەواوی لە تامت دەرکردووە ، لەگەڵ هەمووان دا بە خراپی

هەڵسوکەوت دەکەیت ، فێڵبازیت و فێڵیان لێدەکەیت ، هیچ چاکەیەکت نییە و بەردەوام درۆ دەکەیت و ئازاریاندەدەیت ، هەر بۆیە کەسیان حەزیان لە هاوڕێ یەتی تۆ نییە . جا تکایە تۆزێک بیربکەرەوە و نەختێک بە خۆتدا بچۆرەوە و واز لەو هەڵسوکەوتە خراپ و ناشیرینانەی خۆت بهێنە ، دڵنیام ئەو کاتە هەموویان تۆشیان خۆشدەوێت و هاوڕێیەتیشت دەکەن ، پەیمانیشت دەدەمێ ئەو کاتە منیش هاوڕێ یەتیتان دەکەم) . قسەکانی درەختەکە زۆر کاریکردە سەر ڕێوییەکە ، هەر بۆیە بە باشی بیریکردەوە و بە وردی بە خۆیدا چووەوە و لە ماوەیەکی زۆر کەمدا وا خۆی چاککرد ، درەختەکە و هەموو ئاژەڵ و باڵندەکان بوون بە هاوڕێی و زۆریشیان خۆشدەویست و بۆ هەموو ئاهەنگێکیش بانگیاندەکرد و کارتیشیان بۆ دەنارد .

تێبینی : ئەم چیرۆکە لە ئینگلیزییەوە کراوە بە کوردی و ناوی نووسەری لەسەر نییە .